

Werktuigbouwkunde Rijswijk handhaaft zich te midden van 'reuzen' Rotterdam en Den Haag

Afgelopen 7 december nam de directie van de TH Rijswijk in Amsterdam het visitatierapport over de Rijswijkse opleiding Werktuigbouwkunde in ontvangst. Het rapport, opgesteld door de landelijke visitatiecommissie Werktuigbouwkunde, bevat conclusies en aanbevelingen ten aanzien van de kwaliteit van de opleiding Werktuigbouwkunde. Voor het verkrijgen van een goed beeld is zowel met docenten en studenten van de Werktuigbouwkunde-opleiding (afstudeerrichtingen Produktontwikkeling, Energie- en Produktietechniek) als met mensen van buiten de hogeschool gesproken. De visitatiecommissie beoordeelt 'Rijswijk' als een rustige, gedegen opleiding, zich handhavend te midden van de 'reuzen' Rotterdam en Den Haag.

(vervolg op pag. 6)

TH Rijswijk neemt deel aan landelijke Wetenschap- en TechniekWeek

Water & Vuur

De succesvolle Doedag voor Meisjes houdt na 1995 op te bestaan. Hiervoor in de plaats wordt een prima alternatief, voor zowel jongens als meisjes, aangeboden: de doe-activiteiten tijdens de landelijke Wetenschap- en Techniekweek, die jaarlijks in oktober wordt gehouden. In 1995 neemt de TH Rijswijk, te zamen met enkele andere hogescholen uit West- en Midden-Nederland, voor het eerst deel aan deze week door scholierenprojecten te organiseren voor derde klassers van VO-scholen. Het thema in 1995 is 'Water en Vuur' en dat biedt leuke - natte en warme - mogelijkheden.

(vervolg op pag. 11)

2 Van de redactie Colofon, Personalia Als 'ie piep zegt halen we champagne!

3 Studenten blijven belangrijkste doelgroep

4 Functiewaardering en -beoordeling Mededelingen

5 Topjaar Management in Delft en Rijswijk

6 Werktuigbouwkunde Rijswijk handhaaft zich

7 Is de top bereikt? Verbetermanagement en zorgsystemen

8 Bedrijfsleven en TH Rijswijk zijn nuttig voor elkaar

9 Even voorstellen... Agenda

10 Jubileumactiviteiten

11 Water en vuur Stage in het buitenland Column Inge: Hard/Hart

12 Nieuwsbrief voor Afgestudeerden

Van acht naar twaalf pagina's, prints buiten de deur, aanstelling van correspondenten per studierichting, meer advertenties, verzending van het blad aan onze relaties, verbetering van de vormgeving. Het is slechts een greep uit de veranderingen die het 'vertrouwde' hogeschoolblad zal ondergaan. Een deel van die veranderingen - de uitbreiding in pagina's en de aanstelling van correspondenten - hebben we al ingevoerd. Met andere zaken, waaronder een nieuwe vormgeving, zullen we pas volgend studiejaar van start gaan.

Maar bij al deze veranderingen blijft onze doelstelling gelijk: de hogeschoolbevolking en oud-studenten en nu voor het eerst ook onze relaties - die wij van harte welkom

heten als lezer van dit blad - op de hoogte houden van de allerlaatste ontwikkelingen op onze hogeschool. De correspondenten, per studierichting één, gaan daarbij een zeer belangrijke rol spelen. En onze nieuwe student-redactieleden Michelle Kuipers (BK) en Willem Perquin (W), samen met 'oud' student-redactielid Jan-Willem Weijers, zullen ervoor zorgen dat onze berichtgeving interessant blijft voor de studenten op onze school.

Nu we zo midden in de veranderingen zitten, is het de gelegenheid bij uitstek om je mening te geven over TêHaèR-info! en eventuele tips ter verbetering van de kwaliteit van het blad op papier te zetten. Of praat er eens over met onze redactieleden of de nieuwe eindredacteur, Caroline Schoemaker. Je vindt haar op maandag de hele dag en woensdag-, donderdag- en vrijdagochtend in kamer 113. Bellen kan natuurlijk ook, (070) 3401542.

Als 'ie piep zegt halen we champagne!

Een uitspraak van Hélène Vijverberg tijdens de beroepenvoorlichtingsavond Technische Natuurkunde op maandag 16 januari jongstleden. Hélène, afgestudeerd technisch natuurkundig ingenieur aan de TH Rijswijk, afstudeerrichting Fotonica, werkt sinds enige tijd bij de firma Scantex in Amersfoort. Als projectleider is zij daar belast met de ontwikkeling van een bepaald type scanner voor barcodes. Een afwisselde baan waarin niet alleen technische kennis, maar ook sociale en communicatieve vaardigheden en beheersing van de moderne talen wordt gevraagd.

Met deze aspecten hebben ook Erik van Hilten (werkzaam bij Fokker) en Annemarie Mulders (werkzaam bij het Interuniversitair Reactor Instituut) te maken. In hun lezingen kwam naar voren dat je technische kennis in de beroepspraktijk wordt uitgebreid met het leren vergaderen, het schrijven van rapporten en het houden van presentaties. De zaal, vol met eindexamenleerlingen

HAVO/WVO/MTS, hun ouders en eerstejaars studenten, luisterde aandachtig naar de afgestudeerde ingenieurs die op enthousiaste wijze over hun ervaringen in de beroepspraktijk vertelden. Ook konden geïnteresseerden informatie over het studeren aan de TH Rijswijk verkrijgen. In totaal namen zo'n 75 belangstellenden aan de beroepenvoorlichtingsavonden deel.(cs)

COLOFON

TêHaèR-info!, het informatiebulletin van de TH Rijswijk verschijnt acht maal per jaar (in september, oktober, november, december, februari, maart, april en mei) in een oplage van 2500

Hoofdredactie:
Irma Gosliga

Redactie:
personeelsleden:
Ineke Glaser, Irma Gosliga,
Ignatius van Neerven,
Caroline Schoemaker,
Grada Vermin, Paul Witte
studenten:
Michelle Kuipers, Willem Perquin,
Jan Willem Weijers

Eindredactie:
Caroline Schoemaker

Fotoredactie:
Paul Witte

Contactpersoon adverteerders:
Anton van Hal
Telefoon (070) 3401820

Grafische vormgeving:
Rob Hagman en Erwin Wolters

Lay-out en druk:
Rob Hagman en Bidjai Rangoe,
huisdrukkerij TH Rijswijk

Verder werkten aan dit nummer mee:
Karin de Hilster-Macco, Astrid Jansen,
Dionne Mastwijk en Inge van Werven

Deadlines kopij 1995:
nr. 6 8 maart 1995
nr. 7 12 april 1995

Adres:
R.-K. Technische Hogeschool Rijswijk,
Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk
Telefoon (070) 3401500
Telefax (070) 3192406

PERSONALIA

Functiewijziging

1 januari 1995, Karin de Hilster-Macco (ARBO-functionaris welzijn en vertrouwenspersoon)

In dienst

1 februari 1995, Leny Vermeulen-Poot (administratief medewerkster Onderwijsbureau)

Uit dienst

1 januari 1995, Cock Aarssen-Verlaan (docente studierichting BK)

21 februari 1995, Cily Milius (secr. medewerkster P.R. & Voorlichting)

STUDENTEN BLIJVEN BELANGRIJKSTE DOELGROEP

'Leuk om aan de andere kant van de tafel te zitten', zegt Grada Vermin, docente Engels aan onze hogeschool en tot voor kort eindredacteur van het hoge schoolblad TéHaèR-Info! 'Meestal interview ik zelf. Dan sta je er niet zo bij stil dat je mensen overvalt.' Op een vrijdagochtend begin februari praten we met haar over het hogeschoolblad, het eindredacteurschap en haar andere werkzaamheden.

Interviewen is voor jou gesneden koek?

'Ik denk dat ik gemiddeld één interview per veertien dagen afneem. Wat ik amusant vind is dat jullie alle vragen op papier hebben gezet. Dat doe ik nog maar zelden. Mensen klappen sneller dicht als ze zo'n lijst zien. Met een bandrecorder is dat nog veel sterker; het gebruik daarvan heb ik na mijn eerste interviews afgezworen. Het maken van aantekeningen vind ik prettiger en efficiënter. Je moet toch in de gaten houden dat het hogeschoolblad geld kost. Daarom moet je met materiaal en tijd economisch omgaan.'

Wat vind je aardig aan ons hogeschoolblad?

'Het is een produkt van iedereen op school voor de mensen op school. Ik werk anderhalve dag in de week bij een publikatiebureau. Daar werk je volgens opdracht en heb je je aan de wensen van de opdrachtgever te houden. Het leuke hier is

dat je helemaal in de cultuur zit. Je weet wat zich binnen de hogeschoolmuren afspeelt. Ook het enthousiasme van de mensen die betrokken zijn bij TéHaèR-Info! spreekt me aan. Zowel van de huisdrukkerij als van Ineke Glaser, Ignatius van Neerven, Paul Witte en de studenten van de redactie.

'Is de TH Rijswijk een leuke organisatie om voor te schrijven?'

'Ja, je houdt ook hier rekening met de doelgroep waarvoor je schrijft. Kijk je naar de aantallen dan betekent dit veel studenten en minder personeel. Dit moet je ook in het blad terugvinden. In de personeelskamer hoor ik wel eens de opmerking dat sommige stukjes wel erg studentikoos zijn. Dat vind ik niet, het hogeschoolblad is toch voornamelijk voor de student bedoeld.'

Is het moeilijk om een hogeschoolblad op te starten en in stand te houden?

'Ik vind het erg leuk om uit het niets te beginnen. Met enthousiaste redactieleden lukt het nu al zo'n 2,5 jaar om het blad acht keer peer jaar te laten verschijnen. En dat hopen we nog heel lang vol te houden.'

Het hogeschoolblad is onder jouw leiding steeds professioneler geworden. Vind je het niet vervelend het eindredacteurschap over te dragen?

'Nee, eerlijk gezegd ben ik blij dat ik de verantwoordelijkheid aan een ander kan geven. Bovendien blijf ik nog actief betrok-

ken als 'gewoon' redactielid. Ik heb het volste vertrouwen in Caroline Schoemaker. Het voordeel is dat zij bijna alle dagen op de TH aanwezig is. Mensen kunnen bij haar dagelijks dingen aanleveren of haar suggesties geven. Ik heb het wel eens als nadelig ervaren dat ik maar anderhalve dag aanwezig ben.'

Kost de eindredactie veel tijd?

'Per nummer kost de eindredactie, los van het gewone schrijfwerk, vergaderen en nog veel meer, toch zeker één dag werk. Mensen staan er soms niet bij stil wat er bij komt kijken om een blad op tijd te laten verschijnen. Het is sowieso erg handig als iedereen zich aan de deadline houdt. Mensen denken wel eens dat als ze een tekst aanleveren deze ook meteen drukklaar is. Dat is niet zo. De eindredactie moet nog plaatsvinden, illustraties worden uitgezocht, teksten gezet, drukproeven gecontroleerd en nog veel meer. Ook kun je mensen niet van te voren garanderen dat het artikel zo geplaatst wordt als zij het aanleveren. Als redactie maak je een selectie uit de kopij. Sommige artikelen worden uitgebreid, andere tot een mededeling teruggebracht.'

Krijg je ook kritiek over je heen?

Dat valt wel mee, bij mij persoonlijk zijn niet veel klachten terecht gekomen. Er zijn vanzelfsprekend altijd mensen die je niet tevreden kunt stellen. Je zult compromissen moeten sluiten, dat geldt zeker nu we het blad ook extern gaan verzenden. Mensen zullen selectiever gaan lezen. Maar dat hoeft niet te betekenen dat het blad daardoor slechter wordt. Voor de redactie wordt het wel steeds moeilijker. De verschillende doelgroepen - studenten, oudstudenten, personeel, stagebedrijven en ander relaties - hebben ook verschillende interesses.

Ik zie het als een uitdaging om voor al die doelgroepen iets interessants te bieden. We moeten ons daarbij in eerste instantie blijven richten op onze belangrijkste doelgroep: de student.' (CS, IGO)

foto: Caroline Schoemaker

MEDEDELINGEN

Van de Medezeggenschapsraad Rookverbod TH Rijswijk

Het zal jullie niet zijn ontgaan, dat er commotie is ontstaan over het roken binnen ons hogeschoolgebouw. Enkele studenten zijn in de pen geklommen om hun grieven over het roken bij de MR kenbaar te maken. Om deze reden wil de MR duidelijkheid verschaffen over de regels met betrekking tot het niet-roken. Omdat de THR geen openbaar gebouw is, is de wetgeving omtrent het niet-roken niet op onze school van toepassing. Toch heeft de THR het volgende (ARBeidsOmstandigheden)beleid:

Er wordt binnen de THR NIET geroekt!

Om degenen die het roken echt niet kunnen laten ter wille te zijn, zijn twee 'gedoogzones' door de ARBO-commissie aangewezen:

- het tweede trappenhuis (achter Technische Bedrijfskunde);
- het deel van de aula/kantine van het toneel tot aan de streep op de vloer.

Deze laatstgenoemde zone is tijdelijk, omdat een betere oplossing wordt gezocht zodra de nieuwbouw klaar is. Bij voorkeur zouden de rokers dan een afgesloten ruimte moeten krijgen. Bovenstaande gedragsregels voor het niet-roken zijn geldig voor zowel studenten als medewerkers. Op werkkamers van medewerkers zijn onderlinge afspraken gemaakt over het roken.

Nu iedereen weer weet hoe het zit, raadt de MR iedereen aan om degenen die zich niet houden aan de gedragsregels te corrigeren. Per slot van rekening zijn we met z'n allen verantwoordelijk voor een gezond leefklimaat binnen de THR.

Zijn er dan toch nog problemen, meldt dat dan bij de ARBO-functionaris welzijn: Karin de Hilster-Macco kamer 123, tel. (070) 3401528.

Van de DIAS-commissie

Niet alleen de TH viert dit jaar een jubileum, ook de DIAS-commissie heeft, vanwege haar tienjarig bestaan, reden tot feest. De organisatie is in handen van Angélique Schrama (voorzitter), John de Jongh (vicevoorzitter), Sander van Vliet, Dennis Bos, Winand la Haye en Anton van Hal. Welke activiteiten we gaan organiseren weten we nog niet. In ieder geval komt er een reünie voor oud DIAS-commissies.

Aanmeldingen van eerstejaars voor het mentorschap zijn welkom.

Functioniewaardering en -beoordeling

Donderdag 26 januari 1995: bijna alle stoelen in zaal 052 van de TH Rijswijk zijn bezet als directeur H. Michalides een inleiding geeft over de invoering van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Per 1 januari 1995 zijn, in het kader van de CAO-HBO, alle hogescholen in het land verplicht dit instrument in te voeren. Dus ook alle personeelsleden van de TH Rijswijk krijgen met functionerings- en beoordelingsgesprekken te maken. Een video, waarin de personeelsleden Y. Bleeker en F. Wille een functioneringsgesprek naspelen, brengt enige ontspanning tijdens de behandeling van dit serieuze onderwerp.

De TH Rijswijk is bijzonder en wil dat ook blijven. Juist in een kleinschalige organisatie kan een uitgekiend personeelsbeleid bevorderen dat het personeel haar taken optimaal uitvoert en de organisatie professionele kwaliteit biedt aan haar klanten, in eerste instantie de studenten. Toegevoegd aan het reeds bestaande werkoverleg zijn de functionerings- en beoordelingsgesprekken dan ook instrumenten die een bijdrage kunnen leveren aan het welbevinden op het werk.

Werkoverleg

Het dagelijkse werk kan alleen succesvol worden uitgevoerd als regelmatig met collega's en leidinggevende wordt overlegd: wanneer moet wat gebeuren en door wie. Binnen de TH Rijswijk bestaan, al naar gelang de afdeling, verschillende vormen van werkoverleg. Dat blijft zo. In een kleine hogeschool hoeft niet alles van bovenaf te worden gestructureerd.

Toekomstgerichte functioneringsgesprekken

Eénmaal per jaar vindt tussen personeelslid en de direct leidinggevende een functioneringsgesprek plaats, waarin afspraken over taakinvulling, wijze van functioneren, scholing, werkomstandigheden enzovoort worden gemaakt. Positieve en negatieve kritiek kan daarbij worden gegeven en ontvangen. Het is belangrijk om tijdens zo'n gesprek samen te zoeken naar oplossingen voor problemen. Om in het volgende functioneringsgesprek afspraken te kunnen evalueren worden de

besluiten schriftelijk vastgelegd en door beide gesprekspartners voor akkoord getekend. In een functioneringsgesprek hebben beide gesprekspartners een gelijkwaardige inbreng en rechtspositionele gevolgen ontbreken.

Beoordelingsgesprekken, gericht op het verleden

Bij een beoordeling geeft de leidinggevende formeel en éézijdig een oordeel over het functioneren van het personeelslid in de voorafgaande periode. Op die manier wordt inzicht verkregen in de functieervulling én kunnen waarderende of disciplinaire maatregelen worden getroffen. Soms kunnen uit een beoordeling rechtspositionele gevolgen voortvloeien. Beoordeling vindt tenminste eens per drie jaar plaats bij een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd en tenminste eenmaal per jaar bij een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd. Uiteraard mag pas beoordeeld worden nadat een functioneringsgesprek heeft plaatsgevonden. De beoordeling wordt schriftelijk vastgelegd en de beoordeelde tekent voor gezien. De beoordeling omvat een éézijdige waardering van de medewerker door de leidinggevende en kan rechtspositionele gevolgen hebben. Van daar dat er ook een bezwarenprocedure is.

Alle personeelsleden worden door hun leidinggevende uitgebreid geïnformeerd over de nieuwe regelingen. Heeft u nog vragen? Nico Burggraaf tel. (070) 3401506 beantwoordt deze graag. (160)

Veel variatie en praktijkgericht

Topjaar Management in Delft en Rijswijk

Met een HBO-diploma op zak kun je alle kanten op. Veel studenten - al dan niet opgelucht dat ze de schooldeuren definitief achter zich dicht kunnen trekken - begeven zich direct op de arbeidsmarkt. Maar meer dan 10% kiest voor doorstuderen aan universiteit of hogeschool. Vooral kortlopende post-hbo opleidingen zijn enorm populair. Ook op de TH Rijswijk is het mogelijk een dergelijke opleiding te volgen: sinds 1992 organiseert onze school - in samenwerking met de Agrarische Hogeschool Delft - de eenjarige post-hbo opleiding 'Topjaar Management'. Niels Kütke, coördinator Topjaar Management, zet uiteen wat deze opleiding zo bijzonder maakt.

Kütke: 'De kleinschaligheid van de opleiding brengt met zich mee dat we zeer flexibel kunnen inspelen op de actualiteit. Commentaar vanuit het bedrijfsleven en suggesties van studenten uit studentenevaluaties kunnen wij direct verwerken. Het gevolg is dat wij elk jaar een verbeterde, geactualiseerde versie van ons programma kunnen aanbieden. De Agrarische Hogeschool Delft, de Leidse Hogeschool en de TH Rijswijk zijn van plan een strategische alliantie te vormen om de opleidingen Topjaar Management en Arbo alle mogelijke ontplooiingskansen te bieden.'

Gemengde instroom

'Wij richten ons op studenten die recent een HBO-opleiding hebben afgerond, het doet er niet toe wat voor een opleiding. Dit in tegenstelling tot veel andere instituten die zich richten op één doelgroep, TH'ers bijvoorbeeld. Wij zijn ervan overtuigd dat juist een zeer gemengde instroom wenselijk is. Door te praten en vooral samen te werken met studenten die een totaal andere vooropleiding hebben dan jijzelf, leer je over de grenzen van je eigen vakgebied heen te kijken. Dit jaar hebben we 32 studenten met maar liefst 15 verschillende vooropleidingen, uiteenlopend van de Hogeschool voor Toerisme tot de Agrarische Hogeschool.

Dat heeft ook z'n voordelen bij het uitvoeren van de projecten die wij in het programma hebben opgenomen. De kans op succes is immers groter naarmate je meer kennis "in huis" hebt. Bij het samenstellen van projectgroepjes houden we daar ook altijd rekening mee: dat wordt altijd een goede marketing-mix.'

Zo op het eerste gezicht lijkt de opleiding zeer praktijkgericht. Hoe zit het met de theorie?

Kütke: 'Studenten die hier naartoe komen om puur theoretische kennis op te doen, zijn aan het verkeerde adres. Wij bieden in het eerste blok - een zeer zwaar blok - veel theorielessen, maar in de volgende blokken verschuift het accent naar toepassing, projecten en praktijk.

Behoorlijk pittig

Dat wil niet zeggen dat er dan min-

foto: Paul Witte

der hard gewerkt wordt. De hele opleiding is behoorlijk pittig. Een student die goede resultaten wil behalen, moet rekening houden met een gemiddelde studiebelasting van 50 uur per week. Ondanks die hoge werkdruk zijn bijna alle studenten zeer te spreken over het programma. Vooral de grote afwisseling in werkvormen (colleges, cases, opdrachten, practica, consultancy, excursies, gastsprekers, workshops en projecten) en het probleemgestuurd werken worden goed ontvangen. En dan is er aan het einde van de rit natuurlijk de beloning in de vorm van het certificaat Topjaar Management waarmee de kansen van de studenten op de arbeidsmarkt net iets groter zijn.' (GV)

Nadere informatie en aanvragen prospectus: drs. ing. Niels Kütke, coördinator Topjaar Management, tel. (015) 150231, fax (015) 150299.

Het Topjaar Management bestaat uit de volgende vijf clusters:

I	Inleiding	veel theorielessen waarin basiskennis wordt bijgebracht
II	Processen	management van de interne organisatie en start eerste bedrijfsproject
III	Omgeving	management van de externe organisatie en start tweede bedrijfsproject
IV	Veranderingen	organisatieveranderkunde en kwaliteitszorg en tegelijkertijd werken aan een businessplan en een marketing- of innovatieplan
V	Praktijk	full-time werken aan een businessplan en een marketing- of innovatieplan

WERKTUIGBOUWKUNDE RIJSWIJK HANDHAFT ZICH TE MIDDEN VAN 'REUZEN' ROTTERDAM EN DEN HAAG

(vervolg van pag. 1)

Ook komt in het visitatierapport naar voren dat de Rijswijkse ingenieur generalistisch is opgeleid, breed inzetbaar is en heeft leren leren. Het bedrijfsleven is dan ook tevreden over de vakinhoudelijke kwaliteit van de afgestudeerde werktuigbouwkundigen uit Rijswijk. Zij steken in het algemeen gunstig af tegen afgestudeerden van andere herkomst. Naast deze lovende woorden doet de visitatiecommissie wel enige aanbevelingen. Zo beoordeelt zij 'Rijswijk' als een goede opleiding, zij het nog te veel naar binnen gekeerd. De externe oriëntatie zou veel sterker moeten worden aangezet. De doelstellingen op het gebied van vakinhoudelijke vernieuwing zijn tamelijk bescheiden. Ook raadt de commissie 'Rijswijk' aan haar stagebeleid te herzien.

Uit een vraaggesprek met Yde Bleeker, docent bij Werktuigbouwkunde, blijkt dat sinds het voorjaar van 1994 al diverse vernieuwingen zijn doorgevoerd.

Hoe denkt Werktuigbouwkunde de banden met het bedrijfsleven te versterken?

'Bij Produktontwikkeling wordt momenteel getracht opdrachten uit het bedrijfsleven te verkrijgen. Niet met de bedoeling om oplossingen aan te dragen, maar meer om realistische cases aan studenten aan te kunnen bieden. Kortom: haal het bedrijf in huis.'

Waar berust de opmerking 'de TH Rijswijk moet haar stagebeleid herzien' op?

'Hogeschoolbreed is besloten om de stages tot een half jaar terug te brengen. De visitatiecommissie is het hier niet mee eens. Zij heeft echter niet gezien dat het tevens de

bedoeling is de stages te intensiveren en te zorgen dat de doelen ook op een andere manier worden bereikt. De kennismaking met het bedrijfsleven en het leren in teamverband te werken kan net zo effectief in tweemaal drie maanden als in een langere periode. In de oude stagesituatie moesten de studenten een bepaald aantal dagen stagelopen. In de nieuwe situatie wordt meer belang gehecht aan het werken als werknemer in het bedrijfsleven. Een half jaar is dan ruimschoots voldoende. Van de totale opleiding wordt nog steeds een heel jaar in het bedrijfsleven doorgebracht. De andere doelstellingen, zoals het leren projectmatig werken en het opdoen van sociale en communicatieve vaardigheden, zijn inmiddels al op een andere wijze in het leerproces geïntegreerd.'

De visitatiecommissie raadt aan om docentstages in te stellen. Is dit mogelijk?

'Tot voor kort konden veel docenten, door gebruik te maken van NaBont-subsidies, cursussen en stages volgen in binnen- en buitenland. Binnen Werktuigbouwkunde is hier veel

gebruik van gemaakt. Helaas, deze subsidie bestaat niet meer. Onze hogeschool moet hier nu zelf voor zorgen.'

Naar aanleiding van dit punt verwijst Yde Bleeker naar de toespraak van de heer Kramer bij de aanbidding van het visitatierapport. 'Kramer gaf een sneer richting het bedrijfsleven en de politiek. Hij merkte op dat alle werktuigbouwkunde-opleidingen getuigen van vooroorlogse kwaliteit. Maar dat vernieuwingen uitblijven door de opstelling van het bedrijfsleven: zij bemoeien zich te weinig met het onderwijs;

en door de opstelling van de politiek: zij investeert niet genoeg in het onderwijs.'

Hoe zit het met de vakinhoudelijke vernieuwing bij Werktuigbouwkunde?

'De SWP-commissie (studierichtingswerkplancommissie, red.) is druk bezig. Naast het eerder genoemde idee om opdrachten uit het bedrijfsleven te verkrijgen worden ook andere suggesties uitgewerkt. Nieuwe vakken worden geïntroduceerd, zoals modelleren en visualiseren met behulp van informaticamiddelen. Voorts vormt ook het continu inhoudelijk afstemmen van alle vakken een punt van aandacht.'

Wordt aandacht besteed aan de integratie van de verschillende disciplines?

Ja, binnen Werktuigbouwkunde wordt getracht steeds meer multidisciplinair en projectmatig te werken. Een goed voorbeeld daarvan is het

foto: Paul Witte

ingenieursproject. Tijdens dit project doorlopen eerstejaars studenten in een kwartaal een hele cyclus: van idee tot concreet produkt.'

Tot slot merkt Yde Bleeker op dat niet het bezoek van de visitatiecommissie de aanleiding is voor het invoeren van vernieuwingen. Eigenlijk wordt continu aan de verbetering van het onderwijs gewerkt. Dit jaar worden de opleidingen Elektrotechniek en Technische Natuurkunde geïnterviewd. (CS)

Elektrotechniek blikk vooruit

Is de top bereikt?

Het sommetje is simpel: het aantal studenten dat instroomt minus het aantal dat uitstroomt is gelijk aan de toename van het studentenbestand. Een eenvoudig gegeven met grote gevolgen. De hoeveelheid geld die door het ministerie wordt gedoneerd is afhankelijk van het aantal studenten. En daarmee is ook het aantal arbeidsplaatsen van een onderwijsinstelling vastgelegd. Immers het grootste deel van het genoemde geld, de zogenaamde lump-sum, wordt aan salarissen uitgegeven. Onderwijs is een arbeidsintensief proces en dat blijft voorlopig zo.

Met deze gegevens is de laatste tijd flink gerekend binnen de opleiding Elektrotechniek. De uitkomsten zijn niet zo positief. En dat is vreemd want deze opleiding doet het toch goed. Overal in het land is de stemming al jaren in mineur. Iedere elektro-opleiding kampt sinds enige tijd met een dalende instroom, maar Rijswijk is 'still going strong'.

Toch komen er wolken aan de horizon: Elektrotechniek in Rijswijk is dan wel stevig blijven groeien terwijl andere opleidingen in Nederland (ook in de eigen regio) al flink in de min zaten. Maar die groei is er voor ons nu ook uit: vorig jaar is zij gestabiliseerd. Het hoofd studierichting Wieberdink doet een voorzichtige analyse: 'In de hele regio is de laatste jaren het aantal E-studenten afgenomen. Omdat de TH Rijswijk juist toen die afname begon startte met PR-activiteiten - en onze goede naam ook een bekende naam werd - nam de instroom binnen het instituut toe. Maar dit ging ten koste van naburige hogescholen met een opleiding Elektrotechniek. Kortom: de koek werd kleiner maar wij kregen een groter deel.'

Het gevaar bestaat dat ook dit jaar het aantal potentiële studenten (de koek) blijft slinken. Een groot deel van de E-studenten komt via de MTS. Deze scholen zijn ook duidelijk minder dichtbevolkt dan een aantal jaar geleden. Ons deel verder vergroten is waarschijnlijk niet mogelijk, immers de kracht van PR is ook beperkt.

Conclusie: onze instroom van studenten Elektrotechniek zal waarschijnlijk vanaf heden dalen.

Het studierichtingshoofd heeft een aantal scenario's doorgerekend, van een optimistische constante instroom tot scenario's die je niemand toewenst.

Wieberdink: 'Het meest realistisch is denk ik een scenario waarbij de instroom van het aantal MTS-ers drie jaar achtereenvolgend 80% is van het voorgaande jaar. Dit betekent dat de MTS-instroom in drie jaar tijd ongeveer halveert.

Echter, het aantal ingeschreven studenten blijft voorlopig stijgen: volgend jaar is het aantal nieuwe studenten groter dan het aantal dat de TH verlaat. Het huidige aantal van 565 studenten groeit volgend jaar met ongeveer vijftig. In 1998 zijn we waarschijnlijk weer op het huidige niveau teruggekeerd.

Een toename van studenten gevolgd door een afname heeft grote gevolgen op het personele vlak. Twintig studenten leveren ongeveer één docent-taak. Het aannemen van nieuw personeel is in deze onzekere tijd niet verstandig. Geprobeerd wordt om de efficiency binnen de opleiding nog verder te verhogen. Wellicht is het mogelijk om mensen op een tijdelijke basis in dienst te nemen of om personeel van andere instellingen te lenen. (PW)

Nieuwe afstudeerspecialisatie bij Technische Bedrijfskunde

VERBETERMANAGEMENT EN ZORGSYSTEMEN

In september 1995 start de opleiding Technische Bedrijfskunde met een nieuwe afstudeerrichting die, zoals het er nu naar uitziet, 'Verbetermanagement en zorgsystemen' gaat heten. In de nieuwe specialisatie, die 560 studiebelastingsuren bedraagt, staat de verbetering van de bedrijfsvoering door middel van kwaliteits-, milieu-, arbo- en energiezorgsystemen centraal.

Bij het ontwikkelen van de nieuwe afstudeerrichting is rekening gehouden met de wensen vanuit het bedrijfsleven. Dit is mogelijk doordat vertegenwoordigers van een aantal bedrijven - KLM, KIWA, Novem, Shell, een arbodienst en een adviesbureau - zitting hebben in een adviserende commissie. Alle specialismen op het gebied van zorgsystemen zijn in deze commissie vertegenwoordigd.

Kenmerkend voor de specialisatie is dat veel aandacht aan de praktijk wordt geschonken. Zo voeren studenten een project bij een bedrijf uit, volgen ze gastcolleges en maken ze excursies. (la)

Voor meer informatie over deze afstudeerrichting kun je contact opnemen met Ingrid Helleman, tel. (070) 3401570 en Mirjam Zijdeveld tel. (070) 3401589.

Aantrekkelijke samenwerkingspartners

Bedrijfsleven en TH Rijswijk zijn nuttig voor elkaar

Februari 1995: het samenwerkingsproject tussen de TH Rijswijk en het elektrotechnisch bedrijf P.I.V. Eldutronic in Bladel is voor circa 98 % afgerond. Aan Henk van Woerden, practicumdocent elektrische energietechniek, vroegen we het een en ander over de samenwerking met P.I.V. Eldutronic. Met deze kennis reden we naar P.I.V. Eldutronic in Bladel. Daar legden we Fred van der Swart, algemeen directeur, enkele vragen voor. Uit beide interviews komt naar voren dat de samenwerking tussen de hogeschool en het Bladelse bedrijf als nuttig wordt ervaren.

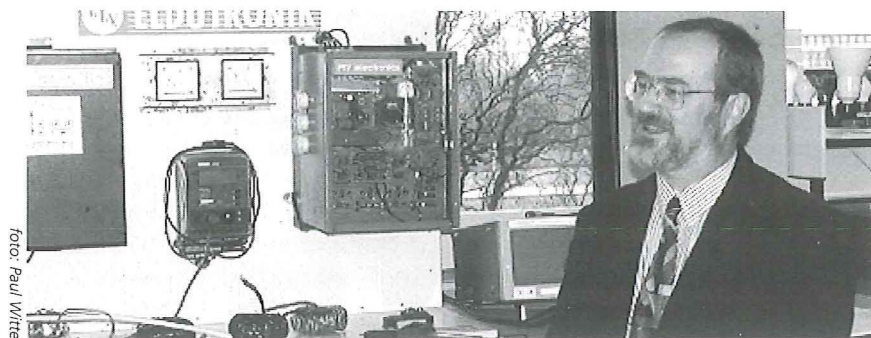
HENK VAN WOERDEN

Hoe is het eerste contact met P.I.V. Eldutronic ontstaan?

'Al geruime tijd bestond het idee om iets dergelijks als een reminverter te ontwerpen. Enkele studenten waren in het kader van hun afstudeerproject met deze materie bezig. Toen eenmaal bleek dat het project haalbaar was zijn de contacten, die via beursbezoeken reeds met P.I.V. Eldutronic bestonden, geïntensiveerd.'

Wat houdt het project precies in?

'Het ontwikkelen van een prototype reminverter. Het uitdenken en ontwerpen wordt op de TH Rijswijk gedaan. Voor de voortgangsbesprekingen en het doorpraten van technische problemen ga ik regelmatig naar het bedrijf in Bladel. Ook bezoek ik zo nu en dan de NOVEM. Vanwege het energiezuinige aspect wordt het project door deze stichting gesubsidieerd.'

Wat is een reminverter?

'Door gebruik van een reminverter kan gelijkstroom worden omgezet naar wisselstroom. Een reminverter kan bijvoorbeeld worden toegepast bij hijskranen. Wanneer de lading zakt moet de kraan afremmen. Door gebruik van een reminverter kan de hierbij vrijgekomen energie in het net worden afgevoerd. Je zou ook een weerstand kunnen gebruiken, maar deze wordt erg heet. Het voordeel van een reminverter is dat je zuinig met energie omgaat.'

Werken ook anderen aan het project mee?

'Bij het project zijn geen andere docenten betrokken, wel enkele studenten. Zowel in het kader van afstudeerprojecten als stages. Ook zijn sommige studenten nog na hun afstuderen met het project bezig geweest. Dit was noodzakelijk omdat de hogeschool toch een verplichting aangaat en het prototype binnen een bepaalde periode afgeleverd moet worden. Voor studenten is het meewerken aan een dergelijk project erg motiverend. Zij ontwikkelen een stukje techniek waar bedrijven belangstelling voor hebben. Bovendien leren ze niet alleen een idee uit te werken maar krijgen ze ook enige weet van bijkomende zaken zoals vergaderen, het nakomen van afspraken en marktonderzoek.'

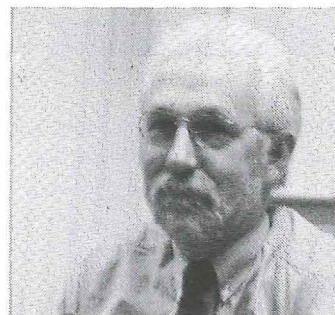
Is de samenwerking met P.I.V. Eldutronic succesvol?

'Ja, voor de TH Rijswijk succesvol omdat door een dergelijk project kennis van bedrijven op de hogeschool terecht komt. Het is belangrijk dat je als beroepsopleiding feeling met het bedrijfsleven houdt. Ook het

motiverende voor studenten is van belang. Daarnaast moet het PR-aspect niet worden onderschat. Het "energietechniek"-wereldje is erg klein. Als bedrijven weten dat je dergelijke projecten aankan komen ze naar je toe. Toch houdt dit ook enkele risico's in. Mocht een project niet volgens wens verlopen dan is je goede naam zo teniet gedaan. Ook is het uitzonderlijk dat de NOVEM met een hogeschool samenwerkt.'

Tot slot, wilt u vaker aan dit soort projecten meewerken?

'Zeker, al vind ik de combinatie van practica geven en werken aan een project niet altijd even makkelijk. Toen dit project startte was de hogeschool nog niet op een dergelijke samenwerking ingesteld. Nu het Transfercentrum is opgericht, is dit wel het geval. Tijdens het project met P.I.V. Eldutronic heb ik ook veel ervaring opgedaan wat betreft de organisatie van projecten - we zijn qua tijdsplanning enigszins uitgelopen. Deze kennis wil ik graag in een volgend project toepassen.'

FRED VAN DER SWART

Waarom heeft u voor samenwerking met de TH Rijswijk gekozen?

'Een kwestie van financiën. Zelf zouden we ook een dergelijk apparaat kunnen ontwikkelen. Maar onze

eigen mensen zijn continu bezig met het aanpassen en verder ontwikkelen van frequentieregelaars. Voor het ontwerpen van een bijproduct, wat de reminverter in feite voor ons is, moeten mensen worden vrijgemaakt. Dit kost tijd en geld. Daarom is het verstandig een dergelijk produkt door een ander, zoals de TH Rijswijk, te laten ontwikkelen.'

Is het door de TH ontwikkelde prototype direct toepasbaar?

'Wat de TH heeft afgeleverd is volgens onze normen geen prototype, maar meer een laboratoriummodel: het bewijs dat het werken kan. Het is nog niet reproduceerbaar. Met onze eigen componenten en

eigen testprogramma's maken wij een prototype, dat voor produktie geschikt is. Momenteel zijn we erg druk bezig met de ontwikkeling van een frequentieregelaar met een hoge wattage. Zodra dit project is afgelopen gaan we het prototype van de reminverter vervaardigen.'

Wat is uw ervaring met de samenwerking met TH Rijswijk?

'Met dit soort projecten neem je een sprong in het diepe. In het bedrijfsleven moet je ervan uit kunnen gaan dat een produkt op een bepaalde tijd klaar is. Voor hogescholen is dit nog wel eens een probleem.

Hier staat tegenover dat als je de uitwerking van een dergelijk idee

met je eigen mensen moet financieren het heel wat duurder is. Bovendien is door de samenwerking met de TH Rijswijk ook een stukje know how hier terecht gekomen, iets wat voor ons erg nuttig is.'(cs)

Het bedrijf

P.I.V. Eldutronic gevestigd in Bladel, is een elektrotechnische bedrijf waar frequentieregelaars worden vervaardigd. Na de oprichting in 1973 werden oorspronkelijk aardrails voor schakelkasten gemaakt. Eind jaren zeventig is met de produktie van frequentieregelaars begonnen. In 1985 is het bedrijf overgenomen door P.I.V. in Duitsland - vandaar het voorvoegsel. P.I.V. Eldutronic is een platte organisatie waar ongeveer 70 mensen werken.

Foto: Paul Witte

Even voorstellen... Aan het woord is Karin de Hilster-Macco

Eindelijk is het zo ver. Sinds 1 januari 1995 mag ik mij officieel de nieuwe - vrouwelijke - vertrouwenspersoon van de TH Rijswijk noemen. Zowel studenten als medewerkers kunnen bij mij, of mijn

collega vertrouwenspersoon Ad Groenendijk, terecht als zij binnen de hogeschool geconfronteerd worden met ongewenst gedrag.

Wat verstaan wij onder ongewenst gedrag?

'Discriminerend, beledigend en ongewenst sexueel geladen gedrag tot uiting komend in woorden (mondeling of schriftelijk) en/of handelingen tussen minimaal twee personen (sexuele intimidatie).' Dit klinkt nogal hoogdravend. Maar kom gerust langs als je last hebt van:

- scheldpartijen, vervelende opmerkingen;
- druk vanuit de groep waarin je zit;
- nare reacties ontstaan door je minderheidspositie;
- sexueel getinte uitlatingen;
- ongewenste handtastelijkheden.

De vertrouwenspersonen zullen jouw grieven in het volste vertrouwen met je bespreken, je helpen bij het nemen van stappen om het ongewenste gedrag te doen stoppen, bemiddelen als dat nodig is en je helpen bij het indienen van een officiële klacht. De vertrouwenspersonen nemen geen enkele actie zonder jouw toestemming.

Heb je problemen met het ongewenste gedrag van anderen, schroom dan niet bij ons binnen te stappen. Wij zullen je warm ontvangen. (H)

Ad Groenendijk is dagelijks en Karin de Hilster-Macco is maandag en vrijdag de hele dag en woensdagochtend bereikbaar in kamer 123 of telefonisch (070) 3401528.

AGENDA

23 februari

Doedag voor meisjes

17 maart

Jubileumstudentenfeest NOVA

24 maart

Officiële opening nieuwe zijvleugel

30 maart

Lente-ontbijt voor personeelsleden

8 april

THR-voor-bedrijvendag

8 april

Reünie afgestudeerden TH Rijswijk

20 april

Personeelsdag, bestemming onbekend

Gegevens voor de agenda kunt u deponeren in de brievenbus van TéHaèR-Info! (in de hal naast het 'smoelenbord').

Wilt u adverteren in ons blad? Dat is mogelijk.

Neem voor informatie contact op met de afd.

P.R. & Voorlichting, tel.

(070) 3401542

Jubileum-activiteiten

PRIKACTIES

De succesvolle novemberactie 'broodje THR-25' wordt dit kwartaal gevolgd door de actie 'strippenkaart'. Zeven lesweken lang is tegen inlevering van een strip à 25 cent een snack te verkrijgen bij de keukens. De strippenkaarten kunnen bij de receptie worden afgehaald. Tenminste, als ze nog beschikbaar zijn. Want, inmiddels zijn al meer dan 600 strippenkaarten verkocht. Organisator: Edwin Barendse (te vinden bij Angström).

OPENING NIEUWE ZIJVLEUGEL

Vrijdag 24 maart is het eindelijk zover, na acht maanden bouwen wordt de nieuwe zijvleugel van de TH Rijswijk officieel geopend. Het programma ziet er zeer spectaculair uit: na enkele openingstoespraken worden de gasten - personeel, besturen van studentenfracties, 'VIP-ers' en pers - met behulp van een virtual reality-presentatie door de nieuwe vleugel geleid. Wat is echt en wat is niet echt. Een vertwijfeling, die iedereen wel eens mee wil maken.

THR-VOOR-BEDRIJVENDAG

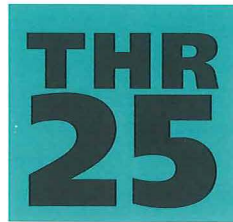
Op zaterdag 8 april, tijdens de THR-voor-bedrijvendag, presenteren diverse bedrijven zich op de hogeschool: bedrijven die in Rijswijk zijn gevestigd, bedrijven waar de TH een relatie mee onderhoudt, bedrijven waar afgestudeerden werkzaam zijn en natuurlijk onze eigen hogeschool die te zamen met een regionale MTS en een LTS het totale technische onderwijs vertegenwoordigt. Doel van de bedrijvendag is om de integratie tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te bevorderen. Over en weer kan van elkaars ervaring, kennis en kunde worden geprofiteerd. De bedrijvendag loopt over in de reünie. Meer informatie: Peter Menger, tel. (070) 3401549.

REÜNIE

Bij een jubileum kijken we natuurlijk ook terug op de afgelopen periode, dus op 25 jaar! Dat betekent al 22 jaargangen van afgestudeerden. Veel van hen zijn op 8 april terug op school, om elkaar en ons nog eens terug te zien. En natuurlijk om de verbouwde hogeschool te bewonderen. Daarom worden alle personeelsleden uitgenodigd om op 8 april 1995 de bedrijvendag (vanaf 12.00 uur) en de reünie (vanaf 16.00 uur) te bezoeken. Voor f 18,50 per persoon is er een uitgebreid buffet, live muziek, een lasershow en nog meer. Meer informatie: An van Hooijdonk, tel. (070) 3401801.

25 uur activiteiten THR

Iedereen houdt donderdag 18 mei (vanaf 14.00 uur) tot vrijdag 19 mei (15.00 uur) toch zeker vrij in de agenda? Dan vindt de grootse afsluiting van het jubileumjaar plaats: 25 uur lang feestelijke activiteiten in

en om de TH Rijswijk. Het organiserende team, dat geheel uit studenten bestaat, heeft voor elk wat wils verzonnen: sport, ontspanning en educatie. Een greep uit het aanbod:

Er is een sportieve marathoncompetitie tussen teams uit het HBO en het Voortgezet onderwijs. Zij concurreren elkaar in een 25-kamp onder andere op de stormbaan en het volleybalveld. Cabarettiers van hoog niveau zijn ingehuurd. Door Amnesty International wordt een workshop georganiseerd. Voor hoogvliegers die kunnen samenwerken in groepen van twee of drie personen wordt, onder leiding van de docenten Deketh en Van Hulst, een vliegerwedstrijd georganiseerd.

Ook worden op 18/19 mei de uitslagen bekend gemaakt van de twee wedstrijden - een essay en een doewedstrijd - die in het kader van het 25-jarig bestaan van de TH Rijswijk zijn uitgeschreven met als thema "Vervlakking of profilering". De winnaars van de essaywedstrijd worden uitgenodigd om - te zamen met enkele externe deskundigen - deel te nemen aan de forumdiscussie 'Vervlakking of profilering', die ook op 18/19 mei is gepland.

Voor alle wedstrijden geldt: studenten en docenten meld je zo spoedig mogelijk aan, dan kan de organisatie materiaal bestellen, deskundige juryleden uitzoeken enzovoort. Uitvoerige informatie over de 25 uur activiteiten THR kan je lezen in de onlangs verschenen nieuwsbrief.

AANBOD VOOR BEDRIJFSLEVEN

De TH Rijswijk bestaat 25 jaar en wil tijdens haar feestelijke jubileumjaar het bedrijfsleven bedanken voor de prettige samenwerking. Dit doet zij onder andere door de volgende aanbieding.

Vijfentwintig bedrijven kunnen gratis door een projectgroepje, bestaande uit enkele studenten onder begeleiding van een docent, worden 'doorlicht'. Het gaat daarbij om een zogenaamde 'quick screen' met vervolgmogelijkheden. De TH Rijswijk kan deskundigheid leveren vanuit verschillende vakdisciplines op technisch en bedrijfskundig gebied. Bedrijven die willen meedingen naar een gratis 'doorlichting' door een student uit de studierichting Technische Bedrijfskunde, Elektrotechniek, Technische Natuurkunde of Werktuigbouwkunde worden uitgenodigd om op de Bedrijvendag, die de TH Rijswijk op 8 april organiseert, aanwezig te zijn. Daar wordt meer informatie verstrekt over de mogelijkheden. Contactpersoon: Danny Davies tel. (070) 3401500, toestel 888.

(vervolg van pag.1)

Water & Vuur

De TH Rijswijk wil dynamisch inspe-
len op maatschappelijke ontwikke-
lingen. Nu het vak Techniek is
ingevoerd in de basisvorming ,
kunnen alle jongeren - op kleine
schaal - kennismaken met techniek.
De achterstand van meisjes, voor
wat betreft het bekend zijn met
techniek, wordt daardoor kleiner. De
jongeren die in 1996 in de derde klas
zitten vormen de eerste lichting

'basisvorming'. Het organiseren van
doe-activiteiten voor jongens én
meisjes betekent dat wij als hoge-
school meer tegemoet komen aan
de wens van de klant, terwijl wij
onze doelen - naambekendheid,
versterking imago, vergroting aantal
jongeren met belangstelling voor
techniek - kunnen blijven bereiken.
Vandaar dat na negen jaar Doedag
voor Meisjes 1995 een overgangsjaar
wordt waarin én de laatste Doedag
én de eerste Scholierenmanifestatie
plaatsvindt. (IGo)

Stage in het buitenland

Veel tweedejaars studenten zijn op zoek naar geschikte stageplaatsen.
Anno 1995 is bij iedereen bekend dat 'grenzen vervagen'. Hoe aantrek-
kelijk is het om stage te lopen in het buitenland?

Arbeidsmarkt

Veel studenten kiezen voor een stage in het buitenland met de verwach-
ting een streepje voor te hebben bij het betreden van de arbeidsmarkt. In
de praktijk blijken de meningen onder de werkgevers verdeeld. Grote,
internationaal opererende ondernemingen stellen doorgaans prijs op
'buitenlandervaring'. Deze ervaring weegt een stuk minder mee bij
bedrijven die hoofdzakelijk actief zijn in eigen land.

Intellectuele bagage

Belangrijk is dat een stageperiode in het buitenland iets kan toevoegen
aan je intellectuele bagage, je karakterstructuur en je affiniteit met het
vak. Dit betekent dat je zélf een actieve rol speelt in het zoeken naar een
geschikte stageplaats.

Praktische zaken

Begin op tijd met zoeken en regelen, minimaal 6 maanden voor aanvang
van de stage. Je eigen 'netwerk' (familieleden, vrienden en kennissen)
blijkt het meest effectief te zijn bij het vinden van een stageplaats in het
buitenland. De coördinator internationalisering (C.I.) en de Kamers van
Koophandel beschikken over adreslijsten van Nederlandse bedrijven in
het buitenland die je kunt aanschrijven. Stagebemiddeling via COMETT
(een Europese organisatie) is mogelijk via de C.I. Helaas, het zoeken naar
een stage-adres duurt zo'n drie maanden en succes is niet gegarandeerd.
Ook bestaan diverse particuliere stagebemiddelingsbureaus. Deze vragen
aan de student inschrijfgeld en ook hier geldt dat het vinden van een
stage niet wordt gegarandeerd. Denk aan zaken als werkvergunningen,
visa en verzekeringen. In principe kun je je studiebeurs behouden als je
een stageperiode in het buitenland vervult, maar regel hiervoor zaken op
tijd.

Ten slotte

Meld je buitenlandplannen aan het secretariaat van je studierichting
(onder andere in verband met subsidies). Overleg je plannen altijd met je
stagecoördinator. Hij of zij moet goedkeuring geven.

**Dionne Mastwijk (C.I.) is bereikbaar van maandag t/m donderdag in kamer 120 of
telefonisch (070) 3401814.**

COLUMN

Hard/Hart

Hard voor de zaak en hart voor de persoon.
Dat is het kenmerk van een goede mana-
ger. Interimmanagers zijn anders. Die zijn
ingehuurd om met een botte bijl het oude
hout weg te slaan. En andere rotzooi te
ruimen die eerdere (niet harde) managers
hebben laten ontstaan. Dat moet je niet te
vaak en te lang laten gebeuren. Dan gaat
de innerlijke rek uit je bedrijf. Of, je krijgt
managementlagen die ook bot hakken. Dat
geeft korte termijn resultaten. Iedereen
vindt het prachtig en voelt zich overwinnaar
op het slagveld.

Of is inmiddels afgeslacht, maar daar
luisteren we niet naar, dat zijn de
afvallers, de zwakkelingen. Iedereen is
aan het scoren - ja, op de korte termijn.
Maar dat geeft niet, want tegen de tijd
dat de fouten en missers boven tafel
komen, zit de veroorzaker allang op een
volgende klus in zijn carrière.

Zaken doen is een zaak tussen mensen.
Een zaak van vertrouwen, het bouwen
van relaties, van betrouwbaarheid. Van
geven en nemen. Want het houden van
een goede klant is heel wat goedkoper
dan het winnen van een nieuwe. Goede
managers motiveren hun mensen. Dat
betekent niet dat ze niet hard zijn. Nee,
het is altijd belangrijk dat je een medewer-
ker die niet functioneert dat meedeelt.
Het is echter de manier waarop.

Veel bedrijven zijn bezig met kwaliteits-
zorg. Kwaliteitszorg is een subtiel proces.
Dat kan je niet afdwingen, dat is een
manier van werken en denken van je
mensen. Wanneer je dat wilt als manager,
zul je zelf ook zo met je mensen om
moeten gaan, het voorbeeld moeten
geven. Als jij geen hart voor je mensen
hebt, zullen je mensen geen hart voor de
zaak hebben. Zo simpel is het gewoon. Je
kunt nu wel flink alle veertigjarigen en
ouder eruit gooien. Dat is een subtiel
teken naar je medewerkers: 'Hier is geen
hart, hier zijn geen zaken van waarde'.
Een bedrijf dat echt aan zijn kwaliteit wil
werken, heeft hart voor zijn medewerkers.
Zij zullen hun medewerkers begeleiden in
het leerproces dat er geen levenslange
zekerheid over werk meer is. Dat mede-
werkers zelf steeds meer verantwoordelijk
zijn voor de kwaliteit van hun werk, hun
werkafspraken en hun loopbaan.
Dat iedereen kan leren, dat wanneer je
gezonde werkrelaties wilt hebben, je
feedback moet kunnen geven en ontvan-
gen. Dat feedback altijd gaat over gedrag
en juist zorg heeft voor de persoon. Hard
zijn is zuiverder dan stinkende wonden,
maar kan alleen als het in balans is met je
hart. Dat is kwaliteit.

Hoe ga jij om met feedback ?
Heeft mijn feedback voldoende hart ?

Inge

Nieuwsbrief voor Afgestudeerden

Netwerk voor bedrijfskundigen

Arjan de Vries, 26 jaar, in 1992 afgestudeerd als algemeen technisch bedrijfskundig ingenieur, is sinds 1994 werkzaam bij Multec. Deze oud-student van de TH Rijswijk weet zich drie belangrijke zaken van de hogeschool goed te herinneren. Ten eerste de colleges van W. Stam, die de student echt iets van techniek probeert mee te geven. Ten tweede het Bedrijfskundig Genootschap: een ideale manier om praktijkervaring op te doen en om je netwerk uit te breiden. En tot slot door het oefenen van oude tentamens was het tentamen al voor 75 % binnen. Wie is deze oud-student van de TH Rijswijk, die druk bezig is voor de reünie van 8 april?

Hoe is je carrière verlopen ?

'Na mijn afstuderen en enkele maanden werken op een camping in Frankrijk heb ik enkele reizen door Rusland en Azië gemaakt. Deze reizen waren voor mij belangrijk, omdat ik bewust afstand wilde nemen van het "geregelde" schoolleventje. Daar laat je je toch steeds leiden anderen door. Na mijn terugkomst moest ik in dienst. Pas in december 1993 ben ik echt met solliciteren begonnen. Januari 1994 liep ik bij Multec binnen om me in te schrijven. Al snel werd de vraag gesteld: "Wat vind je ervan om aan deze kant van de tafel te zitten?"

Ik werk nu als Technisch Commercieel Medewerker voor Multec, een organisatie die gespecialiseerd is in het beschikbaar stellen van hoger technisch personeel. Dit doen we onder meer door uitzenden, detachering en door werving & selectie. Steeds meer bedrijven kiezen voor een bepaald percentage flexibel personeel of willen een kandidaat pas een vast dienstverband aanbieden na een uitzendperiode via Multec. En daar verdient Multec z'n geld mee.'

Wat vind je aantrekkelijk aan je werk ?

'Het leuke van het werk is de afwisseling tussen harde commercie - er is veel concurrentie in de markt - en het verkopen van een zeer interessant produkt, namelijk "de mens". Zo'n anderhalve dag per week ben ik op stap om bedrijven te bezoeken. Per dag besteed ik zo'n twee uur aan het voeren van sollicitatiegesprekken met technici.'

Wat kan je zeggen over de markt voor technisch bedrijfskundigen (TBK-ers)?

'Die is over het algemeen goed omdat een bedrijf "een persoon" zoekt en niet een verzameling "kennis en technieken".

foto: TH Rijswijk

Technisch bedrijfskundigen zijn daar goed voor getraind: zij kunnen "presenteren" en zichzelf verkopen. Veel TBK-ers komen momenteel dan ook in een commerciële (verkoop-)functie terecht. Soms hebben ze het iets te hoog in de bol als ze ijskoud vragen om functies als marketingmanager of projectleider; dat kan alleen als tweede of volgende stap in je carrière.'

Voor wat voor een soort banen zijn TBK-ers geschikt?

Bedrijfskundigen zijn vooral geschikt voor banen waar multidisciplinaire kandidaten gevraagd worden. In de praktijk blijkt vaak dat ze "ergens" binnen komen (bedrijfsbureau, planning), maar al snel veel taken op zich nemen. Soms zie je dat ze zelf hun volgende functie creëren. TBK-ers zijn breed geïnteresseerd en daar maakt het bedrijfsleven gebruik van.'

Welke kwaliteiten en welke kennis heeft een bedrijfskundige nodig?

'De kwaliteiten zijn vooral in de persoon gelegen en in de manier waarop vraagstellingen worden benaderd, de methodiek, de manier waarop zaken worden aangepakt.

Reactie vanuit de opleiding Technische Bedrijfskunde

Naar aanleiding van je adviezen wil ik je wel wat vertellen uit de keuken van TBK. Met alledrie de bezwaren die jij noemt zijn we aan het werk. We willen de studenten nadrukkelijker vanaf dag één confronteren met hun eigen verantwoordelijkheid en hun inzet voor de studie en de latere beroepspraktijk. Dat doen we niet alleen door de studenten studiewijzers te geven om het studeren beter te plannen, maar ook door ze meer bij de opleiding te betrekken. Dat laatste is wel een weerbarstig cultuuraspect want daarvoor moeten docenten en studenten samen een leerproces aangaan. De praktijk en het latere werk wordt ook nadrukkelijker de school binnengehaald. Ieder half jaar (semester) heeft een eigen praktijkproject. Ook wordt in het nieuwe programma meer aandacht besteed aan wat voor een branches het bedrijfsleven in Nederland kent, wat

De benodigde kennis is helemaal afhankelijk van de branche waarin wordt gewerkt. Sommige bedrijven vinden dat een TBK-er te weinig kennis heeft, ze zijn namelijk niet gespecialiseerd.'

Heb je nog een advies voor onze huidige studenten/afgestudeerde bedrijfskundigen?

'Eventjes commercieel: schrijf je in bij Multec, ook al heb je een vaste baan. Wij begeleiden dan je carrièreplanning. Ik heb ook nog wat adviezen voor de school. Ten eerste "het gaan" voor de zes als cijfer voor een tentamen. In de praktijk moet je voor de tien gaan, begin daar op school mee. Twee: de opleiding heeft geen specialisme. Een bedrijf vraagt vaak: wat kan de kandidaat eigenlijk. Ten derde: de studenten Bedrijfskunde weten vaak zelf ook niet wat ze willen. Een betere beeldvorming is noodzakelijk.'

Je bent momenteel bezig met het opsporen van afgestudeerden. Hoe gaat dat ?

'Ja, ik ben druk bezig voor de reünie van 8 april aanstaande. Ik doe dat vanuit het Bedrijfskundig Genootschap, we willen een alumnikring Rijswijk starten. We merken dat er enerzijds behoefte is van oud-studenten om studiematjes te ontmoeten en anderzijds met het vakgebied bezig te zijn. Daar spelen we op in. Niet ingewikkeld, geen zwaar bestuur of zo, maar gewoon dingen met elkaar doen. Het is erg leuk werk, maar het kost veel tijd. Wanneer je iemand getraceerd hebt, hang je meteen twintig minuten informatie uit te wisselen. De grote kunst is het op het spoor komen van bestaande netwerkjes. Dan sleep je een heel jaargroepje in een keer binnen. De reünie is voor ons de grote aftrap. In ieder geval, tot 8 april.'(ww)

gebeurt daar en hoe zit hun markt in elkaar. Je punt over het specialist-zijn is een voortdurende discussie binnen de opleiding Technische Bedrijfskunde. Ten eerste, als je specialist wilt worden dan zijn daar ontzettend veel opleidingen voor. Technische Bedrijfskunde heeft juist als kenmerk zijn interdisciplinairiteit - en allebei (specialisten en integratoren/generalisten) zijn nodig in het bedrijfsleven. Voordat je op stage gaat heb je de basiskennis van de 'algemeen' technisch bedrijfskundige. Na je stage ga je je specialiseren - op school en in je projecten, opdat je wel degelijk binnen een bedrijf 'een hamer kan vasthouden'. Veel studenten kiezen echter voor de meest algemene variant, waar die slag naar operationele inzetbaarheid minder consistent is. Momenteel discussiëren we over het opheffen van die richting of het laten voortbestaan van die richting (iets waar onze studenten kennelijk behoefte aan hebben). Je hoort nog wel hoe dat afloopt.(ww)